

Stokowski és Kodály

Testvérlapunkból átvett cikk sajnos nem tesz említést Kodály Zoltánról, aki ugyancsak 125 éve született, és zenetörténeti érdekesség, hogy Stokowski 1967-ben Budapesten vendégszerepelt, és az általa vezényelt Hány János szvit felvételénél a szerző is jelen volt! Élményeiről akkor a Magyar Rádió riporterének, Herskovits Pálnak nyilatkozott. Az alábbiakban a riportból és Erkel Tibor zenei főrendező emlékezéseiből idézünk:

Stokowski 1967-ben Budapesten vendégszerepelt. Élményeiről akkor a Magyar Rádió riporterének, **Herskovits Pálnak** nyilatkozott. Az alábbiakban a riportból és **Erkel Tibor** zenei főrendező emlékezéseiből idézünk:

A karmester a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát és az Állami Hangversenyzenekart dirigálta. Mindkét zenekarról nagy elismeréssel nyilatkozott, de összehasonlítani nem tudta őket, mert szerinte két igen különböző együttesről van szó. A zenekarok egyéni tagjairól megállapította, hogy igen érzékeny, együttműködő muzsikusok, akik képesek voltak elfogadni az ő szokatlan technikáját.

Stokowskinak az ÁHZ-val négy próbája volt, amivel kapcsolatban beszélt szokatlan

próbatechnikájáról is. A zenészek – bárhol dirigál – az első próbán ezzel ismerkednek. Az a véleménye ugyanis, hogy a konzervatóriumokon és főiskolákon csupán a klasszikusok dirigálását tanítják, de Mozart és Haydn után is születtek művek, amelyek éppúgy más karmesteri technikát igényelnek, mint amennyire más technikát kíván a Paganini által forradalmasított hegedűjáték, amely addig elképzelhetetlen új lehetőségeket tárt fel.

Paganini után már nem lehet azt az ortodox technikát követni, ami előtte volt. Így Stokowski is az első próbáknál mindig új, speciális technikáját alkalmazza. Így történt ez az ÁHZ esetében is, ahol a szokatlan technika miatt csak a negyedik próbára csiszolódtott össze és vált együttműködővé a zenekar.

A Magyar Rádióban Kodály Zoltán jelenlétében készült a Hány szvit stúdiófelvétele. Ez a mű Stokowski kedvencei közé tartozott, már többször dirigálta, de még soha nem találkozott Kodállal. A művet a rádiózenekarral kétszer vették fel teljesen, majd külön néhány részletét. Ebből állították össze a mű végső formáját A felvételt Stokowski magával vitte, hogy azt stúdiójában éjszakaiként hallgatva Kodályra emlékezzen. Mély benyomást tett rá a mester személyisége, mély humánuma, és megtisztelve érezte magát, hogy Kodály elfogadta elképzelését a műről és nem változtatott azon. („Stokowski a szerzővel előzőleg nem egyeztetve, bizonyos helyeken megkettőzte a barsonákat, a téma erőteljesebb kiemelése érdekében.” – E.T.)

Stokowski az Erkel színház kétezres közönségével is találkozott. Elismeréssel szólt a teljes csendről, ami Beethoven VII. szimfóniájának 2. tételét fogadta. Egyébként az utolsó tételben magyar hatást vélt felfedezni és szerinte Beethoven jól ismerhette és szerethette a magyar népzene, annak ritmusát és műveiben alkalmazta is. Az estnek azonban más érdekessége is volt: „Az Erkel Színházi hangverseny bensőséges, sőt joggal mondatjuk, hogy forró légkörű volt. A Hány Szvit előadását – nem kaptunk magyarázatot, hogy miért – kiemelték az est program-tervéből.” (E.T.)

Ugyanakkor figyelemreméltó az, hogy a Magyar Rádióban 1967-ben készült felvétel (amely nyilvánvalóan a Magyar Rádió tulajdonát képezi) „Leopold Stokowski in rare and unusual repertoire” címmel megjelent CD-n egy amerikai rögzítésű (1968) Te Deum-mal, valamint egy Manuel de Falla művel együtt a Music & Arts Programs of America nevű cég gondozásában.

Stokowskit rendkívül érdekelte a magyar népzene. A múzeumban ismerkedett a régi hangszerekkel és elámult azon, hogy primitív instrumentumok milyen fejlődésen mentek keresztül. A cimbalom különösen érdekelte. Megszólaltatása számára az ember érzékenyebb kapcsolatát jelenti a hangszerhez, mint a zongora.

Budapesti tartózkodása alatt esténként népzene és cigányzenét hallgatott. Nagy elismeréssel szólt a cigányzenészekről. Bámulatossá találta vonókezelésüket, staccatóikat, és azt, ahogy kombinálják a népzene a klasszikus zenével. Mindkét műfajban otthon vannak.

Az interjúban szó volt még a 18 és 29 év közötti tehetséges magyar fiatalokról, az új generációról, valamint Stokowskinak az Egyesült Államokban és Párizsban alakított ifjúsági zenekaráról, tervezett párizsi koncertjéről.